

## **Sissejuhatus**

Parim soovitatud lindude määraja: Euroopa ja vahemere maade lindude välimääraja.

**Hundsulestik** - pesitsusaegne sulestik, tavaline on puhkesulestik

Tähistus:

- (+) on jahilind
- (-) ei ole jahilind
- (+/-) jahilind lisaklausliga (nt pöllukahjustuste välimiseks)

## **Hanelised**

**Pruunikashalli sulestikuga - haned**

**Must-valge sulestikuga hanelised - lagled**

Hallhanele, rabahanele, suur-laukhanele, kanada laglele ja valgepösk-laglele võib pidada varitsus-, hiilimis- või peibutusjahti ning jahti jahikoeraga, välja arvatud FCI 6. rühma kuuluva jahikoeraga, 20. septembrist 30. novembrini, sealhulgas valgepösk-laglele nende lindude tekitatud pöllukahjustuste piirkonnas kahjustuste välimise eesmärgil.

## **Haned**

### **Jahipidamine**

Hallhanele, rabahanele, suur-laukhanele, kanada laglele ja valgepösk-laglele võib pidada varitsus-, hiilimis- või peibutusjahti ning jahti jahikoeraga, välja arvatud FCI 6. rühma kuuluva jahikoeraga, 20. septembrist 30. novembrini, sealhulgas valgepösk-laglele nende lindude tekitatud pöllukahjustuste piirkonnas kahjustuste välimise eesmärgil.

### **Suur-laukhani (+)**

Noorlinnul pole valget otsmiukulauku ja tumedad kõhulaigud (triibud)

puuduvad



### **Väike laukhani (-)**

Väga haruldane, lühem kael - kõhulaigud on väiksed, peakuju ka veidi ümaram, nokk lühem

### **Rabahani (+)**

Laukhanest natuke suurem, hästi tumepruun, pea hästi tume - nokk kolmevärviline - tipp must, keskelt oranzh, tüvik must, hallhanest palju tumepruunim, jalad oranzhikad hallhanest pea kontrastselt tume, nokk väiksem, tiiva pealt tumedam



### **Lühinokk-hani (-)**

Väga vähearvukas, nokk must-roosa-must, jalad roosad, kael hästi lühike (lennus prakt näha pole), kael on pikemalt pruun, selg hallhane moodi helehall

### **Hallhani (+)**

Jalad roosad, nokk ühevärviline, roosakas. Hanedest kõige suurem. Lendu minnes tiivapealsed hästi helehallid, paistab vahest valgegi päiksega - kõhu all mõnigaid väikseid laike. Koondub august-septembri teise-kolmanda nädalani, siis teised tundrast (lauk- ja raba-

haned) asendavad



### **Vööthani**

Võõrliik, Euroopasse sisse toodud, kollased jalad, kollane nokk, peas kaks musta triipu

### **Lagled**

#### **Kanada lagle (+)**

Võõrliik - hanedest kõige suurem (peaaegu noore luige mõõtu), pea ja kael must, põskedel valged laigud, nii kevadel kui sügisel. Lennul keha hall, tagaosa valge.

### **Valgepōsk lagle (+)**

Kogu pea valge (mitte ainult pōsk)- kael ja rinnaesine must, kõhualune valge - ainus selline hani

### **Mustlagle (-)**

Hästi tumeda sulestikuga (hallikaspruun), kaelal väike valge poolik võru vanalindudel.lennus kael ka must, kõht tumehall, saba valge (tiiva tagant)

## **Pardid**

### **Jahipidamine**

Võib pidada peibutus- või varitsus- või hiilimisjahti ning jahti jahikoeraga, välja arvatud FCI 6. rühma kuuluva jahikoeraga, ning arvukuse reguleerimise eesmärgil jahti kajakalistele kastlöksu või varesemõrraga 20. augustist 31. oktoobrini.

Merel, Narva veehoidlal, Võrtsjärvel, Peipsi ja Pihkva järvel 20. augustist 30. novembrini.

### **Ujupardid**

Ei sukeldu (pea ja kael veeall, tagumik veepeal) Määramiseks tiiva küüdus - tiiva ülapoolel tagaserva osa, kõhualuse värvus (kas hele v tume), üldine suurus, siluett (pika kaelaga või pigem pontsakas) - ujupardid pikema kaelaga

### **Viupart (Mareca penelope) (+)**

Jahihooajal punakaspruuni sulestikuga, kõige arvukam läbirändel (tuhandeid) - sinikaelast natuke väiksem. keskmise pikkusega kael, sinakashall nokk. Lennus - isaslindudel tiiva peal õla juures suur valge laik (ühelgi teisel ujupardil ei ole) - häälistsebki viu, viu



### **Sinikael-part (Anas platyrhynchos) (+)**

Emaspardil küüdus sinakas-lillakas, äärirstatud valge triibuga



### **Rääkspart (+)**

Musta tagumikuga, peene kirjaga pruunikas-hallikas - lennus väike valge tiivaaken keha ligi tiiva tagaservas (teistel pole)



### Luitsnokk part (+)

Üldine siluett - nokk suur supilusikas (nii vees kui lennus) - sügisel mõlemad pruuniksad, õlasulestik tiiva pealt sinakashall - ebaproportsionaalselt suure nokaga. sinikaelast natuke väiksem



### **Piilpart (+)**

Isane kevadel rohelise "maskiga" pruun/punane pea, saba alt kollakas. Pisike part, natuke kuldnochast suurem. Kiire käänuline lend - oht on



segi ajada rägapardiga

### **Rägapart (+)**

Isaslinnul silma peal lai valge triip, hallikas tiiva eesserv mida piilpar-dil pole. Rägapardil natuke suurem nokk. Talveks aafrikasse, augusti



lõpuks suurem osa läinud

## **Ujupartide lennus määramine:**

**heleda kõhuga**

**Viupart (+), Rääkspart (+)**

Hele köht, umbes sinikaela suurusega

**väikesed pardid**

**Piilpart (+)**

tiiva tagaservas hästi kitsas hele vööt, pigem ei märkagi, ainult keskmine valge ja värviline riba. Küüdus roheline.

**Rägapart (+)**

tiival 2 heledat vööti umbes sama laiad, küüdus hallikas.

**pika kaelaga**

**Soopart (+)**

Kael keskelt hästi peenike (isaslinnul lisaks pikad sabasuled), üsna

tavaline läbirändaja



## **Sukelpardid**

### **Tuttvart (+)**

Üks tavalisemaid, isaslind suuresti must, kehaküljed valged - selg on tume, kuklas vaevumärgatav tunt. Emaslind hästi tumepruun, enamasti nokal ümber valget vöru pole, kui on siis hästi ähmane (eristab

merivardi emaslinnust)



### **Merivart (-)**

Isaslinnu selg helehall, peakuju ümaram, suletutti pole, veidi suurem



nokk kui tuttvardil

### **Punapea-vart (-)**

Isasel punakaspruun pea, must rind, muidu helehall. Emasel kastan-pruun pea, põsed veidi heledad. Suure mere ääres pole, madalad



merelahed, järved

IMRAN SHAH (2019)

### Sötkas (+)

Välja arvatum noorlinnud - erkkollane silm (ingl k goldeneye), lennus ainuke part kellel iseloomulik tiivavihin. pea hästi suur ja ümar, kael vrdl lühike. emasel kastanpruun pea, tume nokk, muidu hallikaspuruun. rabalaugastel kõige tavalisem. lennus pea tume, isaslinnul valge põselaik, pisike kompaktne part



### **Väikekoskel (-)**

Natuke meenutab sõtkast emaslind, põseala on hele.

### **Aul (+)**

Isane kõige klounima väljanägemisega. Avamerelind. Kaks pikka musta sabasulge, saabuvad alles oktoobris. Emaslind pruunikam, kael-pea valge, põsk tumepruun, nokk lühike tumehall, lai - sukelduvad hästi, viibivad pikka aega vee all



### **Hahk (+)**

Hästi iseoomuliku geomeetrilise nokaga, must pea ülapool, alt valge, selg ja rind valge, alt must. Emane pruunikirju, "justkui pilusilm" - mõlemal hästi lai ja jõuline nokk, sinikaelpardist selgelt suuremad lin-



nud.

### **Tõmmuvaeras (-)**

Tõmmuvaeral tiiva tagaservas valge aken, muidu suuresti must



### **Mustvaeras (+)**

Mustvaera isa süsimust, ema tumepruun heledama pea alaosaga.



### **Lauk e. vesikana (+)**

Valge lauba ja nokaga süsimust (kuulub kureliste hulka) - ujudes jõnksutab pead. Lendu minnes vaja teha pikk hoovött, jooksevad mööda vett ja tiivad peksavad vastu vett, ohu korral tõmbavad parve



hästi tihedaks kokku

### **Tait (-)**

(sarnaneb veidi laugule) nokaots kollane, tüvik punane, vähearvukas lind, elab tiikidel, peidulise eluviisiga

### **Haigrud ja sookurg**

Haigrud tömbavad lennus kaela kõveraks, sookurel pikalt sirge

### **Hallhaigur (+)**

Võib pidada varitsus- või hiilimisjahti väljaspool pesitsusaega kahjustuste vältimise eesmärgil.

### **Hõbehaigur(lumivalge) (-)**

### **Sookurg (-)**

## **Kanalised**

### **Nurmkana e vana nime järgi pöldpüü (+)**

Vutilaadne, ent suurem, kodukanast väiksem. kõhuall tumepruuun laik, oranzikas pea. valdag kanaline kultuurmaastikus, rohumaadel, viljapöldudel kevadeti paarid natuke omaette, muul ajal suurtes salkades, kurnad üle 10 muna. Talvisel ajal meeldib lume sisse kaevata, sügava lumega lausa urgusid, magavad lume all. Lennus kanalistel iseloomulik ühine joon - lendu lähevad valju parinaga. Nurmkanal sabasulgede ääred roostepunakad-oranzhid Võib pidada otsijahti FCI 7. ja 8. rühma kuuluva jahikoeraga 1. septembrist 31. oktoobrini.

### **Laanepüü (+)**

pöllul ei jaluta, metsalind. eriti meeldib tiheda alusrindega/võsaga mets. hääl kõrge sagedusega viildamine. püüvile on just tema häälega. Üsna väike, pöldpüüga enamvähem samas mööodus - kõhualune hästi dekoratiivne, valge pruuni soomusja sulestikuga, peas väike tutt, pealt hall-pruun. Jookseb palju maapinnal, lendab üle sihtide-teede. sööb puuokstel pungi,sarapuud, kased, lepad. kõige arvukam meie kanaline Võib pidada peibutus- või varitsus- või hiilimisjahti ning jahti jahikoeraga, välja arvatud FCI (Fédération Cynologique Internationale) 6. rühma kuuluva jahikoeraga.

### **Faasan, jahifaasan (+)**

Pärit aasiast, ääretult pika saba ja kirju sulestik, nägu punane, kukal sinine, emastel ka pikk saba, helebeezh muidu. jalad sulistumata (meie kanalistel sulistunud) Võib pidada otsi-, varitsus- või hiilimisjahti või jahti jahikoeraga, välja arvatud FCI 6. rühma kuuluva jahikoeraga, 1. oktoobrist jahiaasta lõpuni.

### **Teder (-)**

Tedre ja metsisekanad palju väiksemad kui isaslinnud. Isane must, suured punased kulmud. Emane hallikaspruun, tumedama nokaga,nurmkana kompaktsem, pontsakam, heledama kõhualusega. Tedred hulgakesi koos puu otsas

### **Metsis (-)**

Enamasti mändi otsas, sööb mändniokkaid. Hääl "šampuse pudeli kork ära" - pulmamängus Emane metsis - rinnaesine roostepruun, natuke suurem kui isane teder

## **Nepid**

### **Metskurvits (nepp) (+)**

Kevadel mängulend, lendavad metsalagendikel, krooksuvat häält, pikk nokk allapoole suunatud. Metskurvits kõige suurem nepp (hakisuurune) hästi laiade tiibadega - ainult sügisene jaht, lehtmetsade all, kraavide ääres, sööb vihmausse, meedivad märjad kohad Võib pidada otsi- või varitsus- või hiilimisjahti ning jahti FCI 7. ja 8. rühma kuuluva jahikoeraga 1. augustist 30. novembrini.

### **Tikutaja (ka nepiline) (+)**

Kuldnoka mõõtu - muda, setted, adru - roo ja vee piiril, lendu väga kiire ja käänakulise lennuga, esmalt körgusse. Kõhualune valge, mitte nagu Mudanupp, roosikuks kutsutakse, teeb seda wühühwüh häält - paarituslennu heli sabasulgedega Võib pidada peibutus- või varitsus- või hiilimisjahti ning jahti jahikoeraga, välja arvatud FCI (Fédération Cynologique Internationale) 6. rühma kuuluva jahikoeraga.

### **Mudanupp (-)**

Varblase suurune, veidike suurem - läheb lendu saapa alt, ei näe ka enne, lühem nokk, seljal tugevad heledad vöödid. tikutajal mitte nii

tugevad (ingl k JackSnipe)

### **Rohunepp (-) (I kat kaitse)**

Luhaniitudel, sama suur kui tikutaja - soomuses sulestik saba alla välja, mitte nagu tikutaja valge köht. lendu minnes läheb suhteliselt madalalt mööda taimestikku ja maandub peagi uesti.

## **Tuvid**

Kokku eestis 5, kaks neist pruunikad, turteltuvi mis pole jahilinnud

### **Kaelustuvi (alias metstuvi, meigas) (+)**

Oluliselt suurem kui kodutuvi. Vanalindudel valge kaelalaik, noorel ei ole, pea hall. Lennus on tiiva peal valge laik, ühelgi teisel tuvil seda pole.

Võib pidada peibutus- või varitsus- või hiilimisjahti 1. augustist 31. oktoobrini.

### **Kodutuvi (+)**

Hall (looduslik), valge, must, pruun jms

Võib pidada peibutus-, hiilimis- või varitsusjahti ning jahti varesemör-raga 1. juulist 31. märtsini.

### **Õonetuvi (-)**

Kodutuvist väiksem, saledam, Kaelustuvi sarnane, elab vanades mustrahni õönsustes. Lennus kodutuvil valge laik sabal, õonetuvil ei ole. Tiiva mustad vöödid suhteliselt väiksed ja ähmased. Uhtlaselt hallikassinine, kaelal erkroheline laik. Kevadel üks esimesi kes rändelt saabub (veebruaris juba)

### **Hallrästas (+)**

Hästi lärmakas, kollaka pugu, valge kõhualune, hallikas pea ja kas-tanpruunid tiivad, parvelind.

Võib pidada varitsus- või hiilimisjahti väljaspool pesitsusaega kahjus-tuse vältimise eesmärgil.

## **Vareslased (enamik jahilinnud)**

**Hallvares (+)**

**Ronk (-)**

**Künnivares (+)**

Väiksem kui ronk, nokk sulistumata ja hele, ise süsimust. elavad kolooniatena.

Võib pidada varitsus- või hiilimisjahti väljaspool pesitsusaega kahjustuse välimise eesmärgil.

**Hakk e Kaelushakk (-)**

**Harakas (-)**

Ainus vareslane, kellel katusega pesa

## **Kajakad**

Võib pidada peibutus- või varitsus- või hiilimisjahti ning jahti jahikoeraga, välja arvatud FCI 6. rühma kuuluva jahikoeraga, ning arvukuse reguleerimise eesmärgil jahti kajakalistele kastlöksu või varesemörraga 20. augustist 31. oktoobrini. Merel, Narva veehoidlal, Võrtsjärvel, Peipsi ja Pihkva järvel 20. augustist 30. novembrini.

**Heleda peaga**

**Hõbekajakas (+)**

Hallikad tiivid, valge pea ja rind. Kollane silm, "kurja" näoga, jäme kollane nokk, nokal tihti punane täpp (poegade toitmiseks)

**Merikajakas (+)**

Süsimust selg, valge pea ja rind, roosad jalad, nokal punane täpp (poegade toitmiseks)

**Tõmmukajakas (-)**

Merikajakaga sarnane, kollased jalad, väiksem kui merikajakas, suurem kui Hõbekajakas. Pöllul söömas 99% tõmmukajakas, mitte merikajakas. Mereääres mölemad. Hallikas nokk

### **Kalakajakas (+)**

Hõbekajaka moodi, aga väiksem, haki suurune - tume silm. "Malbe" näoga

### **Tumeda peaga**

### **Naerukajakas (+)**

Tumepruun pea, tiivaotstes suled mustad

### **Väikekajakas (-)**

Pea must ja mustad tiivaalused, tiiva tagaserv valge.

## **Muud**

### **Kormoran**

Võib pidada otsi- või varitsus- või hiilimisjahti ning jahti FCI 7. ja 8. rühma kuuluva jahikoeraga 1. augustist 30. novembrini.